

SUNDHEDSMINISTERIET

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Dato: 28-02-2022
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: NISC
Sagsnr.: 2202101
Dok. nr.: 2128617

Folketingets Sundhedsudvalg har den 31. januar 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 354 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 354:

”Vil ministeren kommentere rapporten: ”Unge & Alkohol, befolkningsundersøgelse af unges alkoholkultur, december 2021” og Ansvarlig Ungdoms 6 forslag til en bedre ungdomskultur for unge, jf. SUU alm. del – bilag 164.”

Svar:

Jeg glæder mig over unge mennesker, som tager et ansvar, og som engagerer sig i samfundet og i at skabe de bedste ramme for dem selv og deres jævnaldrende. Derfor hilser jeg også forslagene fra Ansvarlig Ungdom meget velkommen.

I Danmark har vi et problem med en overdreven drukkultur blandt unge. Det har vi et politisk ansvar for at tage hånd om. Det ansvar håber jeg, at vi kan være enige om at tage på os. Vi kan selvfølgelig ikke skabe en forandring alene. Det kræver, at de voksne som er tæt på de unge også tager ansvar, og ikke mindst, at de unge selv er med.

Jeg har til brug for besvarelsen indhentet bidrag fra Sundhedsstyrelsen, som har oplyst følgende:

”Sundhedsstyrelsen bemærker ift. det metodiske grundlag i rapporten ”Unge & Alkohol, befolkningsundersøgelse af unges alkoholkultur” bl.a., at der for unge i den pågældende aldersgruppe (18-25 årige) ofte er udfordringer med at sikre en høj svarprocent. Det kan medføre en risiko for selektionsbias, og give tal, der enten over- eller underestimerer en given tendens. Undersøgelsen vægter svarene efter køn, men det er uklart, om svarene også vægtes efter andre kategorier. Sundhedsstyrelsen vurderer på den baggrund, at det er vanskeligt at vurdere, hvorvidt stikprøven er repræsentativ for aldersgruppen.

Sundhedsstyrelsen bemærker derudover, at respondenterne i undersøgelsen spørges ind til deres alkoholadfærd som 16-17-årige, hvilket er op til flere år tilbage i tiden. Det kan medføre, at en given adfærd/holdning over- eller underestimeres, fordi det kan være svært at huske præcist. Derudover bemærker Sundhedsstyrelsen, at der er flere spørgsmål i undersøgelsen, som kan tolkes på flere måder. Samlet vurderer Sundhedsstyrelsen, at det er svært at vurdere kvaliteten af undersøgelsen. Endvidere er det ikke muligt at sammenligne resultaterne direkte med andre undersøgelser om unges alkoholadfærd og -holdninger, idet spørgsmål, indsamlingsmetode og kategorier er forskelligt udformet.

Sundhedsstyrelsen bemærker dog, at andre undersøgelser – ligesom rapporten "Unge & Alkohol" – peger på, at der er udfordringer med håndhævelsen af lovgivningen. I ESPAD-undersøgelsen¹ fra 2019, der ser på alkoholforbruget blandt 15-16 årige elever i 9. klasse, angav godt 7 ud af 10 elever, at det ville være let eller meget let at få fat på hhv. vin (73,6 %) og spiritus (69,4 %). Ift. unges foretrukne alkoholtype bemærker Sundhedsstyrelsen, at data fra den danske sundhedsprofil 2017 viser, at 16-17 årige forbruger mest alkohol fra øl og spiritus, og mindre fra vin. I gennemsnit drak de 16-17 årige pr. uge 3,53 genstande fra øl og 3,39 genstande fra spiritus.

Sundhedsstyrelsen bemærker ift. anbefalingerne fra Ansvarlig Ungdom, at der ikke fremgår litteraturhenvisninger i løsningskataloget, hvorfor styrelsen ikke har kunne gennemgå dokumentationen bag løsningsforslagene.

Sundhedsstyrelsen kan dog oplyse, at en effektiv alkoholforebyggelse kræver en flerstrengt indsats, da tidlig alkoholdebut, storforbrug eller skadeligt forbrug ofte skyldes et sammenfald af faktorer. I Vidensråd for forebyggelses rapport fra 2019 om unges alkoholkultur fremgår det bl.a., at det er veldokumenteret, at lande med høje aldersgrænser for salg og høje priser på alkohol, har færre børn og unge, der drikker alkohol.

Sundhedsstyrelsen bemærker, at der foreligger god dokumentation for, at forebyggelsesindsatser i skole- og uddannelsesregi har effekt. Det er væsentligt, at der er tale om dialogbaseret undervisning med fokus på udvikling af sociale kompetencer, træning af selvkontrol og fokus på social pejling/flertalsmisforståelser ift. alkohol. Forskningen viser også, at forældre har en afgørende rolle, både ift. alder for alkoholdebut og graden af alkoholforbrug i ungdomsårene.

Det fremgår af Vidensrådets rapport fra 2019, at der mangler viden om effekten af strammere alkoholpolitikker på ungdomsuddannelser. Det er dog Sundhedsstyrelsen anbefaling, at kommunerne indgår i dialog om med de lokale ungdomsuddannelser om etablering af en ensartet rusmiddelpolitik på tværs af uddannelserne. Det skal sikre fælles rammer og normer for unges alkoholforbrug. Herudover er det en anbefaling, at der er gode og interessante alkoholfrie alternativer ifm. fester, sociale sammenkomster mv. Det er ligeledes anbefalingen, at uddannelsesinstitutioner i arbejdet med at skabe bedre rammer for socialt samvær uden alkohol inddrager deres elever.

Sundhedsstyrelsen er ikke bekendt med forskning, der viser, at børn og unge drikker mindre alkohol, hvis ungdomsuddannelser stiller lokaler og voksenopsyn til rådighed. Derudover fremgår det af Vidensrådets rapport, at der ikke findes grundige evalueringer af tiltaget i nattelivet ift. at mindske alkoholforbruget blandt unge eller forebygge uheld og ulykker. Der er dog evalueringer, der peger på, at natteravnene skaber en større oplevet tryghed blandt unge."

Med venlig hilsen

¹ Sundhedsstyrelsen & Syddansk Universitet (2020). Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse (ESPAD) 2019. Rusmiddeladfærd blandt skoleelever i 9.klasse i Danmark og udviklingen siden 1995.

Magnus Heunicke / Nikoline Schriver